

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.411.002.04.2022

Pan
Przemysław Kołodziejak
Prezes Zarządu PGE Energia Ciepła SA

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 26 kwietnia 2023 r. (znak: KPK-KPO.441.46.2023) w sprawie zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego

I/22/001 – Pokrycie krajowego zapotrzebowania na surowce energetyczne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	PGE Energia Ciepła SA, ul. Złota 59, Budynek Skylight, XII p., 00-120 Warszawa ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Przemysław Kołodziejak od 24 lutego 2020 r. p.o. Prezesa a od 13 lutego 2021 r. jako Prezes Zarządu PGE Energia Ciepła SA.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań związanych z zapewnieniem odpowiedniej ilości surowców energetycznych dla celów swojej działalności.
Okres objęty kontrolą	Rok 2022 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli ³ Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Zdzisław Kaszuba, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KGP/95/2022 z 18 listopada 2022 r. (akta kontroli str. 1, 44, CD str. 65-78 plik 001-005)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

PGE EC SA realizowała zadania związane z zabezpieczeniem wymaganej ilości surowców energetycznych na potrzeby wytwarzania energii elektrycznej i ciepła.

Spółka nie w pełni utrzymywała zapasy węgla kamiennego na wymaganym poziomie. W kontrolowanym okresie było osiem przypadków, dotyczących pięciu elektrociepłowni (w Krakowie, Gdyni, Gdańsku, Pomorzanach i Bydgoszczy), gdy poziom zapasów był mniejszy niż wymagał art.10 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne⁵ oraz § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia ministra gospodarki, pracy i polityki społecznej z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie zapasów paliw⁶. Spółka wypełniła w tych przypadkach obowiązki informacyjne wobec Prezesa URE o obniżeniu stanu zapasów paliw, wynikające z art. 10 ust. 1e pkt 2 Prawa energetycznego.

Spółka prowadziła działania w celu zapewnienia dostaw surowców w ilości zapewniającej ciągłość dostaw energii. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw ciepła – opracowała program działania na wypadek konieczności ograniczeń w dostawie ciepła dla odbiorców ciepła systemowego. Sporządziła plany odbudowy zapasów na rok 2022 dla każdej elektrociepłowni. Prawdłowo opracowywała plany zapasów węgla

¹ Dalej: PGE EC SA lub Spółka.

² Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Dalej NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 ze zm., dalej ustawa Prawo energetyczne lub Prawo energetyczne.

⁶ Dz. U. z 2003 r. Nr 39 poz. 338, ze zm., dalej rozporządzenie w sprawie zapasów paliw

kamiennego i gazu ziemnego w celu realizacji zawartych umów na dostawy energii elektrycznej i ciepła.

W latach 2021 – 2022 w pięciu spośród 11 elektrociepłowni należących do PGE EC SA, tj. w Elektrociepłowniach: Bydgoszcz, Kraków, Pomorzany, Gdańsk i Gdynia miało miejsce niedotrzymanie obowiązujących poziomów zapasów określonych w rozporządzeniu w sprawie zapasów paliw. W EC Kraków na 1 grudnia 2021 r. wystąpił niedobór zapasów węgla kamiennego w wysokości 7 155 t, na 1 stycznia 2022 r. w wysokości 41 803 t i na 1 lutego 2022 r. w wysokości 27 792 t. W EC Gdynia na 1 stycznia 2022 r. niedobór zapasów węgla kamiennego wyniósł 2 551 t. W EC Gdańsk na 3 stycznia 2022 r. 4 588 t a na 4 maja 2022 r. 85 t. W EC Pomorzany na 15 grudnia 2021 r. 197 t a w EC Bydgoszcz na 2 listopada 2021 r. 269 t.

PGE EC SA zgodnie z art. 10 ust. 1e pkt 2 i ust. 1f ustawy Prawo energetyczne informowała Prezesa URE o obniżeniu ilości paliw poniżej wielkości określonych postanowieniami zawartymi w zapisach § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zapasów paliw oraz o sposobie i terminie ich uzupełnienia wraz z uzasadnieniem.

W okresie sezonu grzewczego 2021/2022 i 2022/2023 nie wystąpiły przypadki wytworzenia ciepła przez elektrociepłownie PGE EC SA w ilości niższej od określonych w umowach z odbiorcami i ich potrzebami. Wykonanie produkcji ciepła brutto [GJ] w 2021 r. wyniosło od 104,34% planu w EC Pomorzany do 324,65% w EC Szczecin. Wykonanie produkcji energii elektrycznej brutto [MWh] wyniosło od 83,87% planu w EC Lublin do 129,69% w EC Kielce.

Dla wszystkich 11 elektrociepłowni sporządzono na rok 2022 plany odbudowy zapasów. W oparciu o wdrożony dla PGE EC SA plan odbudowy zapasów, po zakłóceniach dostaw w sezonie grzewczym 2021/2022, wszystkie elektrociepłownie miały zgromadzony zapas węgla na poziomie zabezpieczającym ilości wynikające z planu produkcji ciepła i energii elektrycznej na kolejny sezon grzewczy 2022/2023.

Oddział Szczecin – sieć w Gryfinie oraz Oddział w Gorzowie Wielkopolskim sporządziły w latach 2020 – 2023 programy działania zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych⁷.

Błędnie w stosunku do ostatecznych danych za poszczególne okresy wyliczano średnie dobowe zużycie węgla kamiennego. Wskaźnik ten dla EC Gorzów zamiast [...] ⁸ wyliczono na [...] za okres listopad – grudzień 2021 i styczeń – marzec 2022 r. W EC Lublin zamiast [...] t wyliczono [...] za okres listopad – grudzień 2021 i styczeń – marzec 2022 r. Dla EC Kielce na 1 listopada 2022 r. i 1 grudnia 2022 r. wyliczono wymagany poziom zapasów w wysokości odpowiednio [...] t i [...], a powinno być [...] i [...].

Spośród 11 elektrociepłowni Plan ograniczeń w dostarczaniu ciepła, zgodnie z § 6 ust. 6-12 rozporządzenia RM z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła⁹, w IV kwartale 2021 r. sporządziła EC Kielce.

⁷ Dz. U. z 2007 r. Nr 16 poz. 92, dalej rozporządzenie w sprawie funkcjonowania systemów ciepłowniczych.

⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233). Wyłączenia dokonano przez NIK w interesie PGE GiEK. W dalszej części wystąpienia w nawiasach kwadratowych [...] dokonano wyłączenia informacji stanowiącej tajemnicę przedsiębiorstwa.

⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 2209, dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Realizacja zadań związanych z zapewnieniem odpowiedniej ilości surowców energetycznych dla celów swojej działalności

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2021-2022 w pięciu spośród 11 elektrociepłowni należących do PGE EC SA, tj. w Elektrociepłowniach: Bydgoszcz, Kraków, Pomorzany, Gdańsk i Gdynia miało miejsce niedotrzymanie obowiązujących zapasów na poziomie, ustalonym zgodnie z art.10 ustawy Prawo energetyczne oraz § 2 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia w sprawie zapasów paliw. W EC Kraków na 1 grudnia 2021 r. wystąpił niedobór zapasów węgla kamiennego w wysokości 7 155 t, na 1 stycznia 2022 r. w wysokości 41 803 t i na 1 lutego 2022 r. w wysokości 27 792 t. W EC Gdynia na 1 stycznia 2022 r. niedobór zapasów węgla kamiennego wyniósł 2 551 t. W EC Gdańsk na 3 stycznia 2022 r. 4 588 t a na 4 maja 2022 r. 85 t. W EC Pomorzany na 15 grudnia 2021 r. 197 t a w EC Bydgoszcz na 2 listopada 2021 r. 269 t.

W pozostałych sześciu elektrociepłowniach tj. w Elektrociepłowniach¹⁰: Rzeszów, Kielce, Zgierz, Lublin, Gorzów Wielkopolski i Szczecin w całym okresie były dotrzymane obowiązkowe poziomy zapasów.

W pismach do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Oddziały PGE EC SA informowały¹¹, że powodem wystąpienia niedotrzymania wymaganego poziomu zapasu węgla, była niska realizacja harmonogramu dostaw miesięcznych węgla kamiennego w 2021 r. i 2022 r. Główną przyczyną niskiej realizacji miesięcznych harmonogramów dostaw węgla były ograniczenia występujące po stronie przewoźników kolejowych polegające na braku wolnego taboru kolejowego, nieterminowości podstawiania wagonów w kopalniach pod załadunek węgla, nawarstwiające się zaległości w wysyłkach pociągów, a po stronie kopalni nieterminowo realizowane załadunki.

W związku z zaistniałymi sytuacjami, zgodnie z art. 10 ust. 1b ustawy Prawo energetyczne Oddziały podejmowały działania w celu uzupełnienia stanu zapasu paliwa podstawowego do wymaganego poziomu. W tym celu niezwłocznie podejmowano dodatkowe uzgodnienia z dostawcami węgla oraz firmami przewozowymi, zmierzające do zapewnienia zwiększonych dostaw węgla, powyżej planowanego zużycia w następnych miesiącach, w ilościach pozwalających na odbudowanie zapasu. Uzupełnienie zapasów we wszystkich Oddziałach odbywało się zgodnie z terminami i ilościami wskazanymi w pismach do Prezesa URE.

Jednocześnie Oddziały Spółki wskazywały, że realizacja powyższych działań w przypadku:

- konieczności produkcji i dostaw ciepła do mieszkańców miast w okresie maksymalnego zapotrzebowania na ciepło w trakcie sezonu grzewczego (powyżej planu),
- dalszego występowania zakłóceń w transporcie kolejowym węgla do elektrociepłowni (braku wagonów, nieterminowego podstawiania wagonów pod załadunek, itp.),
- utrzymania się ograniczeń w produkcji i podaży węgla u dostawców (z przyczyn technologiczno-geologicznych, nieterminowych załadunków, ograniczeń w wysyłkach, itp.),

¹⁰ Dalej EC lub Elektrociepłownia

¹¹ Pisma PGE EC SA z 3, 10 i 16 listopada 2021 r., z 2 i 17 grudnia 2021 r., 3 stycznia 2022 r., z 5 i 16 maja 2022 r.

może okazać się niewystarczająca, aby Oddziały mogły zagwarantować uzupełnienie stanów magazynowych węgla i dotrzymania w kolejnych miesiącach jego wymaganych ilości, określonych w rozporządzeniu w sprawie zapasów paliw.

Kontrola celowa stanu zapasów w miesiącu grudniu 2021 r. i 12 miesiącach 2022 r. wykazała, że poziom utrzymywanych zapasów węgla kamiennego na 1 grudnia 2021 r. i na pierwszy dzień miesiąca w poszczególnych 12 miesiącach 2022 r. w Elektrociepłowniach: Bydgoszcz, Gdańsk, Gorzów Wielkopolski, Kielce, Lublin, Pomorzany, Rzeszów i Zgierz był wyższy od wymaganego poziomu zapasów. W EC Kraków na 1 grudnia 2021 r., 1 stycznia i 1 lutego 2022 r. a w EC Gdynia na 1 stycznia 2022 r. stan zapasów węgla kamiennego był niższy od wymaganego poziomu zapasów.

W EC Gdynia na 1 stycznia 2022 r. wystąpił niedobór zapasów węgla kamiennego w wysokości 2 551 t. W EC Kraków na 1 grudnia 2021 r. wystąpił niedobór zapasów węgla kamiennego w wysokości 7 155 t, na 1 stycznia 2022 r. w wysokości 41 803 t i na 1 lutego 2022 r. w wysokości 27 792 t.

100% kontrola celowa poprawności wyliczenia średniego dobowego zużycia, od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., na podstawie trzech poprzednich okresów grzewczych, przez 11 elektrociepłowni wykazała, że błędnie wyliczono ten wskaźnik dla EC Gorzów i EC Lublin.

(akta kontroli str. 2-3, 6-8, CD str. 65-78 plik 007-063, 76)

Zastępca Dyrektora Departamentu Optimalizacji Produkcji wyjaśnił¹², że powodem wystąpienia niedotrzymania wymaganego poziomu zapasu węgla w EC Gdynia, była niska realizacja harmonogramu dostaw węgla kamiennego, która we wrześniu i październiku 2021r. wyniosła 91%, natomiast w listopadzie jedynie 63%, a w grudniu 65%. Główną przyczyną tak niskiej realizacji miesięcznych harmonogramów dostaw węgla były ograniczenia w dostępności infrastruktury kolejowej wskutek modernizacji stacji Gdynia Port i Port Północny oraz ograniczenia występujące po stronie przewoźników kolejowych polegające na braku wolnego taboru kolejowego, nieterminowości podstawiania wagonów w porcie i kopalniach pod załadunek węgla, nawarstwiający się zaległości w wysyłkach pociągowych, oraz nieterminowo realizowane załadunki.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optimalizacji Produkcji¹³ w związku z zaistniałą sytuacją, PGE EC SA Oddział Wybrzeże w Gdańsku¹⁴ dołożył wszelkich starań, w celu uzupełnienia stanu zapasu paliwa podstawowego w EC Gdynia do wymaganego poziomu do końca lutego 2022 r. Jeszcze w roku 2021 w związku z pogarszającą się realizacją dostaw, Oddział Wybrzeże podjął działania prewencyjne mające na celu zapewnienie odpowiedniej ilości węgla na składach. Od września 2021 r. rozpoczęto regularne spotkania monitorujące z zarządcą infrastruktury kolejowej PKP PLK, przedstawicielami Portu Północnego, przewoźnikami CTL Logistic i PKP CARGO mające na celu usprawnienie zarządzania taboru kolejowym i lepszą koordynację przewozów kolejowych (notatki ze spotkań w załączeniu). W grudniu 2021 r. rozpoczęto realizację dostaw węgla transportem samochodowym jako uzupełnienie, a z czasem podstawową formę, realizowanych dotychczas dostaw koleją. Podjęte zostały też dodatkowe uzgodnienia z dostawcami węgla oraz firmami przewozowymi, zmierzające do zapewnienia zwiększonych dostaw węgla, powyżej planowanego zużycia w okresie stycznia - luty 2022 r., w ilościach pozwalających na odbudowanie zapasu.

W efekcie powyższej sytuacji, przy jednocześnie występujących ograniczeniach w dostępności węgla z importu i u krajowych producentów, z planowanego w okresie

¹² Pismo PGE EC SA z dnia 17 stycznia 2023 r.

¹³ J.w.

¹⁴ Dalej: Oddział Wybrzeże.

wrzesień-grudzień 2021 r. wolumenu dostaw 147 760 t, zrealizowane zostało tylko 113 944 t, czyli 77,1%. W 2021 r. odnotowano też większe od planowanego niemal o 6,4 tys. t zużycie węgla. Obniżenie zapasu węgla w EC Gdynia poniżej wymaganego poziomu trwało w okresie od 1 do 10 stycznia 2022 r. i nie przekroczyło 10%. W wyniku podjętych działań 11 stycznia 2022 r. stan zapasów w EC Gdynia osiągnął poziom 48 823 t i był wyższy o 5 341 t od wymaganego.

Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji wyjaśnił¹⁵, że powodem wystąpienia niedotrzymania wymaganego poziomu zapasu węgla w EC Kraków, była niska realizacja harmonogramu dostaw węgla kamiennego oraz zwiększone zużycie węgla w okresie. Główną przyczyną niskiej realizacji miesięcznych harmonogramów dostaw węgla były ograniczenia występujące po stronie przewoźników kolejowych polegające na braku wolnego taboru kolejowego, nieterminowości podstawiania wagonów w kopalniach pod załadunek węgla, nawarstwiające się zaległości w wysyłkach pociągów, a po stronie kopalni nieterminowo realizowane załadunki.

W celu zapewnienia wymaganych dostaw paliwa dla poszczególnych jednostek PGE EC SA podjęła następujące działania: podjęto rozmowy z przewoźnikami w celu usprawnienia przewozów, producentami węgla (kopalniami) w sprawie terminowego załadunku surowca na podstawione wagony lub samochody, podjęto działania w celu uzupełnienia braków na krajowym rynku dostawami z importu. Drugim kierunkiem działań podejmowanych przez Grupę była optymalizacja dostaw w ramach spółek należących do Grupy. W tym zakresie ustalony został priorytet dla producentów ciepła, w tym Oddziału w Krakowie. Dodatkowo, aby zredukować negatywny wpływ problemów związanych z transportem kolejowym Oddział przystosował się do przyjmowania dostaw węgla transportem samochodowym, które rozpoczęły się w trzeciej dekadzie listopada 2021 r, a zakończyły w pierwszej dekadzie kwietnia 2022 r. skutecznie zwiększając bezpieczeństwo dostaw ciepła dla Krakowa. Dodatkowo EC Kraków podjął decyzję o wprowadzeniu ograniczeń w zakresie uruchamiania urządzeń w celu wyprodukowania dodatkowej energii elektrycznej.

Dodatkowym powodem były ograniczenia w dostępności węgla u krajowych producentów, którego podaż uzależniona jest od wielu czynników (okres odbioru, aktualnych warunków geologiczno-technicznych w kopalniach, wielkości popytu na węgiel oraz ograniczeń logistycznych). Ponadto wystąpiło zwiększone zużycie węgla w tym okresie. Na zwiększone zużycie w okresie składa się z jednej strony większa od planowanej produkcja ciepła i energii elektrycznej, z drugiej strony większy zużywany tonaż, spowodowany niższą jakością spalane go węgla. Produkcja ciepła w okresie od września do stycznia była większa o 15% w stosunku do wielkości planowanych, a w miesiącu grudniu potrzeby w zakresie dostaw ciepła dla mieszkańców Krakowa były najwyższe od 10 lat. Planowana produkcja ciepła w okresie wrzesień 2021 r. – styczeń 2022 r. wyniosła odpowiednio 164 543 GJ, 650 552 GJ, 986 168 GJ, 1 263 898 GJ i 1 417 504 GJ. Wykonana produkcja ciepła w tym okresie wyniosła odpowiednio 288 080 GJ, 761 485 GJ, 978 570 GJ, 1 451 645 GJ i 1 414 681 GJ.

(akta kontroli str. 16-20, 58-64, 79-89, CD str. 65-78 plik 007-032, 064-066, 072)

2. Spółka na podstawie art. 10 ust. 1e pkt 2 i ust. 1f ustawy Prawo energetyczne terminowo informowała Prezesa URE o obniżeniu ilości zapasów paliw poniżej wielkości określonych postanowieniami zawartymi w rozporządzeniu w sprawie zapasów paliw

¹⁵ J.W.

oraz o sposobie i terminie ich uzupełnienia wraz z uzasadnieniem. Dotyczyło to EC Bydgoszcz, EC Kraków, EC Pomorzany, EC w Gdańsku oraz EC w Gdyni.

W latach 2021-2022 wystąpiło 8 przypadków obniżenia poziomu zapasów paliw. Miały one miejsce w EC Bydgoszcz (trzykrotnie), EC Kraków (dwukrotnie) oraz w EC Gdańsk, EC Gdynia i EC Pomorzany. Kontrola celowa dokumentów Spółki w tym zakresie wykazała, że PGE EC SA we wszystkich przypadkach niedotrzymania zapasów poinformowała Prezesa URE o tym fakcie w terminie do trzech dni.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. Prezes URE nie przeprowadzał w PGE EC SA lub podległych jej elektrociepłowniach kontroli stanu zapasów. Prezes URE nie wszczął w tym okresie wobec Spółki lub podległych jej elektrociepłowni postępowania w sprawie nałożenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 2 Prawa energetycznego.

(akta kontroli str. 2-3, 6-8, CD str. 65-78 plik 033-053)

3. W roku 2021 i 2022 głównym źródłem w produkcji energii elektrycznej i ciepła dla sześciu elektrociepłowni był węgiel kamienny krajowy. Uzupełniany był on dostawami z importu. Spółka nie posiadała informacji dotyczących krajów pochodzenia importowanego węgla kamiennego. Wszystkie Elektrociepłownie opracowywały na każdy rok plan dostaw węgla kamiennego i gazu ziemnego. Trzy spośród dziewięciu elektrociepłowni węglowych nie stosowało, w procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła, węgla kamiennego z importu. Były to elektrociepłownie Kielce, Zgierz, Rzeszów.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji¹⁶ PGE EC SA nie importuje samodzielnie węgla. Węgiel pochodzący z importu PGE EC SA kupuje od spółki PGE Paliwa Sp. z o.o.¹⁷, która dokonuje wszelkich czynności związanych wprowadzeniem towaru na europejski obszar wspólnotowy. W związku z powyższym transakcja zakupu węgla od spółki PGE Paliwa jest wewnątrzwspólnotowym nabyciem towaru. Transakcje zakupu węgla określają jego jakość, ilość i cenę. Jakość dostarczanego węgla jest kontrolowana przez niezależne certyfikowane laboratorium. Określenie kraju pochodzenia węgla może być niemożliwe z racji przygotowywania przez PGE Paliwa Sp. z o.o. mieszanek z różnych kierunków dostaw w celu otrzymania węgla o żądanych parametrach.

Prezes Zarządu PGE Paliwa poinformował¹⁸, że w 2021 r. dostarczono do pięciu elektrociepłowni PGE EC SA 832 932 ton importowanego węgla kamiennego, który pochodził z Kolumbii (442 784 t), USA (81 167 t), Rosji (152 142 t), Australii (46 998 t) oraz zakupionego na terenie kraju¹⁹ (109 841 t). W 2022 r. dostarczono do sześciu elektrociepłowni PGE EC SA 800 938 ton importowanego węgla kamiennego, który pochodził z Kolumbii (247 537 t), USA (58 308 t), Rosji (20 438 t), Australii (124 474 t), Kazachstanu (29 028 t), RPA (130 412 t), Indonezji 74 686 t Norwegii (44 838 t) oraz zakupionego na terenie kraju (71 217 t).

Wielkość dostaw węgla kamiennego dla 11 elektrociepłowni w 2021 r. wyniosła 2,2 mln ton (w tym z kraju 1,4 mln ton – 63,6%, z importu 0,8 mln ton – 36,4%). [...].

Wielkość dostaw węgla kamiennego dla 11 elektrociepłowni w 2022 r. wyniosła 2,9 mln ton (w tym z kraju 2,1 mln ton – 72,4%, z importu 0,8 mln ton – 27,6%). W 2022 r. średnia cena za 1 tonę wyniosła [...], wzrost o 64,9% w porównaniu do roku 2021, w tym cena dostaw z kraju [...]- wzrost o 88,8%, z importu [...]- wzrost o 167,5%.

¹⁶ Pismo PGE EC SA z dnia 17 stycznia 2023 r.

¹⁷ Dalej: PGE Paliwa.

¹⁸ Pismo PGE Paliwa sp. z o.o. z dnia 31 stycznia 2023 r.

¹⁹ Zakupiony na terenie kraju od pośredników handlujących w większości węglem rosyjskim, kazachskim oraz polskim

Drugim źródłem do produkcji energii elektrycznej i ciepła był gaz ziemny dostarczany przez PGE Obrót SA, PGE SA, PGNiG SA i PKN Orlen SA. Spółka nie była w stanie podać jaka jego część pochodziła z importu a jaka z krajowych złóż. Gaz ziemny był głównym źródłem do produkcji energii elektrycznej i ciepła w EC Gorzów, EC Lublin i EC Rzeszów. W EC Zgierz głównym surowcem był węgiel brunatny.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji²⁰ pochodzenie gazu można określić tylko dla EC Gorzów jako gaz złożowy z kopalni Dębno. W pozostałych elektrociepłowniach zasilanych gazem E dostawy gazu realizowane są przez PGNiG SA (od IV kwartału 2022 r. przez PKN Orlen SA), który nie ujawnia pochodzenia dostarczanego gazu. Jakość dostarczanego gazu jest stale monitorowana przez automatyczne urządzenia pomiarowe. Również w tym wypadku gaz zakupywany od PGNiG SA jest wewnątrzwspólnotowym nabyciem towaru.

Spółka PKN Orlen SA poinformowała²¹, że nie jest możliwe podzielenie wolumenu gazu ziemnego z uwzględnieniem źródła pochodzenia gazu dostarczanego do poszczególnych elektrociepłowni. Wyjątkiem jest EC Gorzów, do którego cały wolumen gazu ziemnego pochodzi z wydobycia krajowego.

Zużycie gazu ziemnego w 2021 r. w EC Gorzów wyniosło [...] a koszt 1 m3 wyniósł [...]. W EC Lublin [...] a koszt 1 m3 wyniósł [...]. W EC Rzeszów [...] a koszt 1 m3 to [...]. W EC Zgierz [...] a koszt 1 m3 wyniósł [...]. Ogółem w 2021 r. zużyto [...] gazu ziemnego. W 2022 r. zużycie gazu ziemnego w EC Gorzów wyniosło [...] a koszt 1 m3 to [...]. W EC Lublin [...] a koszt 1 m3 wyniósł [...]. W EC Rzeszów [...] a koszt 1 m3 to [...]. W EC Zgierz [...] a koszt 1 m3 wyniósł [...]. Ogółem w 2022 r. zużyto [...] gazu ziemnego.

W roku 2021 w dwóch elektrociepłowniach w Bydgoszczy udział węgla kamiennego z importu (w łącznych zakupach węgla kamiennego) w produkcji energii elektrycznej i ciepła wynosił 3,8%, w EC Kraków 0%, w EC Lublin 11,4%, w EC Pomorzany 1,5%, w EC Gdańsk 87,1% i w EC Gdynia 97,5%.

W roku 2022 w dwóch elektrociepłowniach w Bydgoszczy udział węgla kamiennego z importu (w łącznych zakupach węgla kamiennego) w produkcji energii elektrycznej i ciepła wynosił 2,7%, w EC Kraków 1,2%, w EC Lublin 17,9%, w EC Pomorzany 3,0%, w EC Gdańsk 76,2% i w EC Gdynia 86,6%.

Ogółem dla 11 elektrociepłowni w 2021 r. udział poszczególnych surowców w GJ w procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła wynosił dla węgla kamiennego 68,7%, gazu ziemnego 24,5%, biomasy 4,0%, węgla brunatnego 1,5%, odpadów komunalnych 0,8%, oleju grzewczego Ekoterm 0,4% i mazutu 0,1%. W 2022 r. dla 11 elektrociepłowni udział poszczególnych surowców w GJ w procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła wynosił dla węgla kamiennego 76,6%, gazu ziemnego 15,0%, biomasy 4,6%, węgla brunatnego 1,9%, odpadów komunalnych 1,0%, oleju grzewczego Ekoterm 0,8% i mazutu 0,1%.

(akta kontroli str. 3-4, 8-9, 16-17, 21, 31-33, 48-54, CD str. 65-78 plik 064-074, 100, 102, 105, 107-115, 123-131)

4. PGE EC SA w latach 2021-2022 posiadała trzy umowy ramowe na zakup gazu, 10 kontraktów indywidualnych i trzy umowy sprzedaży oraz 21 umów na zakup węgla kamiennego. Spółka nie miała obowiązku wytworzenia określonej ilości energii elektrycznej. Sprzedawana w kontraktach energia elektryczna przez PGE EC SA mogła być

²⁰ J.w.

²¹ Pismo PKN Orlen SA z dnia 8 lutego 2023 r.

²² Spadek zużycia gazu ziemnego był spowodowany awarią i przestawieniem produkcji ciepła na węgiel kamienny

wytworzona w jednostkach produkcyjnych należących do Spółki lub zakupiona na rynku (TGE²³, RB²⁴, RDN²⁵).

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji²⁶ o wyborze sposobu wywiązania się z umów decydował rachunek ekonomiczny. Planując dostawy (zakupy) paliw wyliczane były ilości paliwa potrzebne do wyprodukowania zakontraktowanego w danym roku przez odbiorcę ciepła i energii elektrycznej wyprodukowanej w skojarzeniu przy produkcji ciepła. Kontrola NIK dotycząca planowania przez 11 elektrociepłowni wielkości zakupów paliw oraz ich faktycznego zużycia zgodnie z zawartymi kontraktami z odbiorcami wykazała, że poziom dostarczanego ciepła był adekwatny do potrzeb odbiorców. W latach 2021 – 2022 nie wystąpiły przypadki niedostarczenia przez elektrociepłownie ciepła w ilości pożądanego przez odbiorców.

W 2020 r. wskaźnik zużycia energii chemicznej paliwa na produkcję energii elektrycznej²⁷ brutto wynosił od [...] w EC Gdańsk do [...] w EC Zgierz. Wskaźnik zużycia energii chemicznej paliwa na produkcję ciepła brutto (bez kotłów ciepłowniczych) wynosił od [...] w EC Gdańsk do [...] w EC Kielce.

W 2021 r. wskaźnik zużycia energii chemicznej paliwa na produkcję energii elektrycznej brutto wynosił od [...] w EC Gdańsk do [...] w EC Szczecin. Wskaźnik zużycia energii chemicznej paliwa na produkcję ciepła brutto (bez kotłów ciepłowniczych) wynosił od [...] w EC Gdańsk do [...] w EC Lublin.

W 2022 r. wskaźnik zużycia energii chemicznej paliwa na produkcję energii elektrycznej brutto wynosił od [...] w EC Gdańsk do [...] w EC Zgierz. Wskaźnik zużycia energii chemicznej paliwa na produkcję ciepła brutto (bez kotłów ciepłowniczych) wynosił od [...] w EC Gdańsk i EC Pomorzany do [...] w EC Gorzów.

Wojna na Ukrainie oraz wprowadzenie w Polsce embarga na dostawy surowców z Rosji nie spowodowała rozwiązania umów na dostawy węgla. Podpisane umowy na dostawy paliw pokryły w pełni zapotrzebowanie na ilość surowca, niezbędną do zapewnienia ciągłości dostaw energii.

Spółka nie była bezpośrednim importerem węgla kamiennego więc art. 8 u stawy z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego²⁸ dotyczący zakazu importu węgla jej nie objął. Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji poinformował²⁹, że w PGE EC SA nie wystąpiły przypadki zakupu i opłacenia węgla z importu przed prowadzeniem embarga. Agresja na Ukrainę nie spowodowała dodatkowych kosztów bezpośrednio związanych z zakupem węgla dla jednostek należących do PGE EC SA. Koszty dodatkowe pojawiły się u producentów węgla krajowego i importerów węgla międzynarodowego, co zostało przez nich przełożone na wyższe ceny węgla sprzedawanego do jednostek PGE EC SA. Szczególnie można to było zauważyć na wzroście cen węgla importowanego, który był dostarczany do Oddziału Wybrzeże.

²³ Towarowa Giełda Energii SA – jedyna licencjonowana giełda towarowa w Polsce, posiadająca od lutego 2015 r. zezwolenie na prowadzenie rynku regulowanego.

²⁴ Rynek bilansujący jest tzw. rynkiem technicznym (czyli nie jest miejscem handlu energią). Jego celem jest fizyczna realizacja zawartych przez uczestników umów kupna/sprzedaży energii i bilansowanie w czasie rzeczywistym zapotrzebowania na energię elektryczną z jej produkcją w krajowym systemie elektroenergetycznym (KSE).

²⁵ Rynek Dnia Następnego (RDN) funkcjonuje od 30 czerwca 2000 r. Jest rynkiem spot dla energii elektrycznej w Polsce. Od początku notowań ceny na RDN stanowią odniesienie dla cen energii w kontraktach bilateralnych w Polsce. RDN przeznaczony jest dla tych spółek, które chcą w sposób aktywny i bezpieczny na bieżąco domykać swoje portfele zakupów/sprzedaży energii elektrycznej w poszczególnych godzinach doby.

²⁶ Pismo PGE EC SA z dnia 16 grudnia 2022 r.

²⁷ Wskaźnik zużycia paliwa na produkcję energii elektrycznej i mechanicznej wynika z podzielenia energii chemicznej paliwa przez produkcję energii elektrycznej i mechanicznej brutto.

²⁸ Dz.U. z 2023 r., poz. 129 ze zm.

²⁹ Pismo PGE EC SA z dnia 16 grudnia 2022 r.

Po wprowadzeniu zakazu importu nie utracono możliwości sprowadzenia surowca do Polski. W związku z powyższym Spółka lub jednostki podległe nie informowały o tym operatora systemu elektroenergetycznego, Prezesa URE lub ministra właściwego ds. energii. W okresie sezonu grzewczego 2021/2022 i 2022/2023 nie wystąpiły przypadki wytworzenia ciepła przez elektrociepłownie PGE EC SA w ilości niezgodnej z umowami i potrzebami odbiorców³⁰.

Wykonanie produkcji ciepła brutto (GJ) w 2021 r. wyniosło od 104,34% planu w EC Pomorzany ([...]) do 324,65% w EC Szczecin ([...]). Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji wyjaśnił³¹, że wysoki procent wykonania planu w EC wynikał ze zmiany harmonogramu remontów. Pierwotny harmonogram remontów zakładał dla EC Szczecin remont kapitalny w terminie od 1 marca do 30 czerwca 2021 r. (122 dni). W oparciu o ten harmonogram został stworzony plan produkcji. W międzyczasie harmonogram remontów uległ zmianie, na remont średni rozszerzony w terminie od 1 maja do 30 czerwca 2021 r. (61 dni). Dodatkowo z powodu tańszego ciepła jeden odbiorca maksymalizował pobór ciepła z EC Szczecin. Wykonanie produkcji energii elektrycznej brutto (MWh) w 2021 r. wyniosło od 83,87% planu ([...]) w EC Lublin do 129,69% w EC Kielce ([...]).

Wykonanie produkcji ciepła brutto (GJ) w 2022 r. wyniosło od 96,74% planu w EC Gorzów ([...]) do 121,22% w EC Szczecin ([...]). Wykonanie produkcji energii elektrycznej brutto [MWh] wyniosło od 35,11% w EC Lublin ([...]) do 152,02% w EC Szczecin ([...]). Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji wyjaśnił³², że na niskie wykonanie produkcji energii elektrycznej w EC Lublin względem planu budżetowego w 2022 roku wpływ miały dwa główne czynniki: nieplanowany postój w remoncie bieżącym w wyniku awarii, która wystąpiła w grudniu 2021 r. (postój w remoncie bieżącym trwał od 17 grudnia 2021 r. do 12 lutego 2022 r.) oraz ograniczenie produkcji na bloku gazowo-parowym w związku z wysokimi cenami gazu na rynku (trwało ono od 1 kwietnia 2022 r. do 1 sierpnia 2022 r., z wyjątkiem dnia 25 maja 2022 r., gdy ogłoszono Testowy Okres Zagrożenia oraz 19 lipca 2022 r., gdy wykonywano demonstrację w ramach obowiązku mocowego na Rynku Mocy).

(akta kontroli str. 3-4, 9-12, 17, 22-24, 34-43, 63-64, 79-89, CD str. 65-78 plik 006, 093, 104)

5. W dniu 31 grudnia 2022 r. liczba odbiorców końcowych 11 elektrociepłowni wynosiła 1196. W ECI i ECII Bydgoszcz (ECI i ECII) było sześciu odbiorców, w EC Gdańsk trzech, w EC Gdynia dwóch, w EC Kraków 14, w EC Kielce 18, w EC Lublin dwóch, w EC Rzeszów sześciu, w EC Szczecin i EC Pomorzany jeden, w EC Gorzów 878 i w EC Zgierz 266.

Kontrola celowa NIK w zakresie odbudowy zapasów węgla kamiennego wykazała, że dla wszystkich 11 elektrociepłowni sporządzono na rok 2022 plany odbudowy zapasów. Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji³³ w oparciu o wdrożony dla PGE EC SA plan odbudowy zapasów, po zakłóceniach dostaw w sezonie grzewczym 2021/2022, wszystkie elektrociepłownie miały zgromadzony zapas węgla na poziomie zabezpieczającym ilości wynikające z planu produkcji ciepła i energii elektrycznej na kolejny sezon grzewczy 2022/2023. W celu zgromadzenia wymaganego poziomu zapasów, dostawy węgla o parametrach jakościowych spełniających wymagania Oddziałów realizowane były w II i III kwartale 2022 r. Ciągłość dostaw węgla

³⁰ Pismo PGE EC SA z dnia 17 stycznia 2022 r.

³¹ Pismo PGE EC SA z dnia 30 stycznia 2023 r.

³² J.w.

³³ Pismo PGE EC SA z dnia 16 grudnia 2022 r.

została zachowana i w związku z tym nie zaistniała konieczność poszukiwania alternatywnych źródeł dostaw.

Kontrola dokumentów Oddziału Szczecin – sieć w Gryfinie oraz Oddziału w Gorzowie Wielkopolskim wykazała, że sporządzały one w latach 2020 – 2023 programy działania sieci ciepłowniczej, zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenie w sprawie funkcjonowania systemów ciepłowniczych. Programy te zawierały wymagane elementy – zgodnie z § 17 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Kontrola celowa trzech Programów pracy sieci ciepłowniczej w PGE EC Oddział EC w Gorzowie Wielkopolskim i trzech Programów pracy sieci ciepłowniczej Gryfino dla sezonu grzewczego 2020/2021 r., 2021/2022 r. i 2022/2023 r. wykazała, że były one opracowane zgodnie z § 17 ust. 1 ww. rozporządzenia. Programy uwzględniały m.in. lokalne warunki, w tym warunki pracy źródeł współpracujących z siecią oraz wymagania racjonalnego użytkowania paliw i energii, ochrony środowiska, w sposób zapewniający minimalizację kosztów dostarczania ciepła do odbiorców.

PGE EC SA i Oddziały analizowały możliwość ryzyka wystąpienia ograniczenia dostaw energii cieplnej spowodowaną brakiem paliwa niezbędnego do jej wytwarzania. Spółka ma obowiązek opracowania Planu na wypadek konieczności ograniczeń w dostawie ciepła dla odbiorców ciepła systemowego w przypadku wystąpienia zagrożenia, o którym mowa w art. 11 Prawa energetycznego zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Pośród 11 elektrociepłowni Plan ograniczeń w dostarczaniu ciepła - zgodnie z § 6 pkt ust. 6-12 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń sporządziła EC Kielce. Plan został przekazany odbiorcom ciepła w formie papierowej po zatwierdzeniu przez Wojewodę. Pozostałe Oddziały nie posiadały koncesji na dystrybucję i przesył ciepła (PCC) i nie dostarczały ciepła do odbiorców końcowych, więc obowiązek sporządzenia ww. dokumentu ich nie dotyczył.

Ryzyko wystąpienia ograniczenia dostaw energii cieplnej spowodowane brakiem paliwa niezbędnego do jej wytwarzania w badanym okresie nie wystąpiło. Spółka oraz podległe Oddziały nie były więc jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji³⁴ zobowiązane do podjęcia działań zgodnie z § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenie w sprawie funkcjonowania systemów ciepłowniczych stwierdzającym, że przedsiębiorstwo ciepłownicze lub dystrybutor ciepła opracowuje program działania sieci ciepłowniczej m.in. na wypadek wystąpienia awarii lub konieczności wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze ciepła.

(akta kontroli str. 3-4, 9-13, 23-30, CD str. 65-78 plik 075, 077-092, 094-097, 098-099, 101)

6. Całkowity koszt produkcji ciepła pochodzącego ze wszystkich Oddziałów PGE EC w 2021 r. wynosił [...] a w 2022 r. [...]. W tym koszt paliwa wynosił [...] i [...]. Całkowity koszt produkcji energii elektrycznej wynosił odpowiednio [...] i [...]. W tym koszt paliwa wyniósł odpowiednio [...] i [...].

Głównym czynnikiem powodującym wzrost kosztów wytworzenia energii elektrycznej i ciepła w latach 2021-2022 był wzrost cen uprawnień CO₂, wzrost ceny węgla kamiennego pochodzącego z importu oraz wzrost cen gazu ziemnego. Cena uprawnień dla 11 elektrociepłowni w 2021 r. wynosiła [...] za Mg CO₂ a łączna wartość zakupu [...] zł. W 2022 r. [...] za Mg CO₂ (wzrost o 58,2%) a łączna wartość zakupu [...].

³⁴ J.W.

W 2021 r. średnia cena za tonę węgla kamiennego wyniosła [...], w tym dostawy z krajowych kopalń [...] a z importu [...]. W 2022 r. średnia cena za tonę wyniosła [...] (wzrost o 64,9% w porównaniu do roku 2021), w tym cena dostaw z kraju [...] (wzrost o 88,8%), z importu [...] (wzrost o 167,5%).

W 2021 r. w EC Gorzów koszt 1 m³ gazu ziemnego wyniósł [...], w EC Lublin [...] , w EC Rzeszów [...] i w EC Zgierz [...]. W 2022 r. w EC Gorzów koszt 1 m³ gazu ziemnego wyniósł [...] (wzrost o 230,1% w stosunku do 2021 r.), w EC Lublin [...] (wzrost o 278,0%), w EC Rzeszów [...] (wzrost o 200,0%) i w EC Zgierz [...] (wzrost o 202,1%). Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji³⁵ cena sprzedaży energii elektrycznej przez PGE EC SA nie była zależna od kosztów jej wytworzenia, a więc również od ceny zakupu paliw. Cena energii elektrycznej na rynku energii w Polsce kształtowana jest z tzw. ceny marginalnej, która jest tworzona w oparciu o równowagę popytu i podaży na moment zawierania transakcji czy to na TGE czy też w ustaleniach bilateralnych. Zważywszy na fakt, że nie ma możliwości dokonania sprzedaży jednocześnie całego rocznego wolumenu, stąd też transakcje sprzedaży są zawierane w większości krocząco przed rokiem dostaw na rynku terminowym i w trakcie roku na rynku SPOT. W jednostkach wytwórczych PGE EC produkowane są „2 typy” energii elektrycznej: energia elektryczna wyprodukowana w kondensacji i energia elektryczna wyprodukowana w skojarzeniu. Energia elektryczna wyprodukowana w kondensacji jest swego rodzaju dodatkowym produktem oferowanym przez PGE EC i sprzedawana jest, gdy cena sprzedaży energii elektrycznej pokrywa nam koszty jej wyprodukowania. Innymi słowy zachowana jest rentowność sprzedaży która uwzględnia aktualną cenę rynkową względem kosztów zmiennych produkcji. Zważywszy, że większość energii elektrycznej wytwarzanej w elektrociepłowniach jest produkowana w skojarzeniu z ciepłem, to dla tej części energii elektrycznej koszty jej wytworzenia nie są kryterium decydującym o jej sprzedaży. Podstawowym zadaniem elektrociepłowni jest zabezpieczenie odbiorców przyłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej w dostawie ciepła, więc to zapotrzebowanie na ciepło określa nam wielkość produkcji energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem. Oczywiście koszty wytworzenia energii elektrycznej w skojarzeniu są zdecydowanie niższe od kosztów wytworzenia energii elektrycznej w kondensacji i zazwyczaj jej produkcja jest opłacalna.

Ceny Energia elektryczna jest sprzedawana w różnych okresach roku w różnych cenach i ilościach. Ceny sprzedaży energii cieplnej są ustalane decyzją Prezesa URE zatwierdzającą Taryfy dla ciepła. Dla elektrociepłowni, produkujących jednocześnie ciepło i energię elektryczną, stosuje się tzw. uproszczony sposób kalkulacji taryf. Oznacza to, że przedsiębiorstwa te planują przychody ze sprzedaży ciepła przyjmowane do kalkulacji cen i stawek opłat w taryfie, przy uwzględnieniu: wskaźnika referencyjnego oraz średnich cen sprzedaży ciepła wytworzonego w należących do koncesjonowanych przedsiębiorstw jednostkach wytwórczych nie będących jednostkami kogeneracji. Średnie ceny są publikowane przez Prezesa URE na podstawie danych pozyskiwanych corocznie od koncesjonowanych przedsiębiorstw wytwarzających ciepło. To oznacza, że proces ustalania taryf dla jednostek kogeneracji jest całkowicie nie związany z ponoszonymi kosztami działalności wytwarzania ciepła.

Ceny za ciepło (wytwarzanie) według taryfy w dniu 31 grudnia 2020 r. i 31 stycznia 2023 r. systematycznie wzrastały i wynosiły odpowiednio dla ECI Bydgoszcz [...] i [...] (wzrost o 108,4%). Dla ECII Bydgoszcz [...] i [...] (wzrost 80,8%). Dla EC Gdańsk [...] i [...] (wzrost o 107,0%). Dla EC Gdynia [...] i [...] (wzrost o 59,3%). Dla EC Kraków [...] i [...] (wzrost o 103,6%). Dla EC Kielce [...] i [...] (wzrost o 84,0%). Dla EC Lublin [...] i [...] (wzrost o 138,7%). Dla EC Rzeszów [...] i [...] (wzrost o 106,8%). Dla EC

³⁵ J.W.

Szczecin [...] i [...] (wzrost o 81,9%). Dla EC Pomorzany [...] i [...] (wzrost o 89,4%). Dla EC Gorzów [...] i [...] (wzrost o 165,4%). Dla EC Zgierz [...] i [...] (wzrost o 83,8%). Udział kosztu paliwa w wytworzeniu MWh energii elektrycznej w EC Lublin w 2021 r. wyniósł 64,47%, w 2022 r. 73,26% i w planie na 2023 r. 77,82%. W EC Kielce odpowiednio 24,80%, 48,51% i 63,97%. W EC Rzeszów 54,87%, 66,11% i 35,89%. W EC Gorzów 61,59%, 79,23% i 82,17%. W EC Bydgoszcz 33,56%, 29,02% i 42,40%. W EC Zgierz 28,42%, 18,02% i 48,82%. W EC Kraków 32,22%, 26,59% i 42,13%. W EC Wybrzeże³⁶ 30,24%, 44,16% i 51,57%. W EC Szczecin 50,98%, 68,18% i 54,87%. W EC Pomorzany w 2022 r. 29,03% a w 2023 r. plan 42,11%.

Udział kosztu paliwa w wytworzeniu GJ ciepła w EC Lublin w 2021 r. wyniósł 54,74%, w 2022 r. 54,55% i w planie na 2023 r. 67,10%. W EC Kielce odpowiednio 38,21%, 29,66% i 52,01%. W EC Rzeszów 47,41%, 54,40% i 43,43%. W EC Gorzów 52,06%, 73,75% i 78,54%. W EC Bydgoszcz 35,86%, 30,47% i 49,56%. W EC Zgierz 32,83%, 35,47% i 66,98%. W EC Kraków 32,32%, 27,09% i 41,58%. W EC Wybrzeże 36,41%, 48,90% i 51,65%. W EC Szczecin 43,58%, 70,2% i 60,13%. W EC Pomorzany w 2022 r. 26,82% a w 2023 r. plan 36,98%. Zgierz.

W 2022 r. koszt produkcji energii elektrycznej wynikający tylko z kosztów paliwa wyniósł w EC Bydgoszcz [...] (wzrost o 17,3%), EC Gorzów [...] (255,7%), EC Kielce [...] (93,9%), EC Kraków [...] (18,1%), EC Lublin [...] (210,5%), EC Rzeszów [...] (167,7%), EC Wybrzeże [...] (155,2%), EC Zgierz [...] 19,3%), EC Pomorzany [...] (spadek o 7,3%) i EC Szczecin [...] (wzrost o 87,1%).

Koszt produkcji ciepła wynikający tylko z kosztów paliwa w 2022 r. w EC Bydgoszcz wyniósł [...] (wzrost o 4,5%), EC Gorzów [...] (220,1%), EC Kielce [...] (42,6%), EC Kraków [...] (13,6%), EC Lublin [...] (42,8%), EC Rzeszów [...] (87,3%), EC Wybrzeże [...] (145,7%), EC Zgierz [...] (36,8%), EC Pomorzany [...] (spadek o 8,4%) i EC Szczecin [...] (wzrost o 70,5%).

(akta kontroli str. 4, 13-15, 23-30, 45-47, 63-64, 79-92, CD str. 65-78 plik 103-104, 106, 116-122, 132-154)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

100% kontrola celowa poprawności wyliczenia średniego dobowego zużycia węgla kamiennego przez 11 elektrociepłowni wykazała, że w oparciu o błędne dane niezetelnie wyliczono ten wskaźnik dla EC Gorzów (zamiast [...] wyliczono [...] za okres listopad – grudzień 2021 i styczeń – marzec 2022 r.) i EC Lublin (zamiast [...] wyliczono [...] za okres listopad – grudzień 2021 i styczeń – marzec 2022 r.). Średnie dobowe zużycie węgla jest istotne dla ustalenia wymaganego poziomu zapasów surowca w danym okresie. Dla EC Kielce na 1 listopada i 1 grudnia 2022 r. wyliczono wymagany poziom zapasów węgla kamiennego w wysokości odpowiednio [...] i [...], a powinno być [...] t i [...]. Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Optymalizacji Produkcji³⁷ wynikało to z nieuwzględnienia kotłowni w Marwicach oraz zastosowania błędnej wartości zużycia węgla.

(akta kontroli str. 16-20, CD str. 65-78 plik 007-032, 064-066, 072)

³⁶ EC Gdańsk i EC Gdynia

³⁷ J.w.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o skorygowanie wyliczenia średniego dobowego zużycia węgla kamiennego przez elektrociepłownię.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 20 lutego 2023 r.

Kontroler
Zdzisław Kaszuba
gł. specjalista kp.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora Maciej Maciejewski
z up.: p.o. wicedyrektora
Michał Wilkowicz

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
Maciej Maciejewski

.....
podpis